

Verslag bijeenkomst 1 omgevingsraad Windpark Papenslagweg

Datum:

10 mei 2023.

Locatie:

Kulturhus 't Kruispunt in Laren.

Aanwezigen:

Zes omwonenden.

Maarten Delen namens LochemEnergie.

Alies Kottelenberg en Herbert Langeler namens Walow BV.

Harld Schuldink en Matthijs Oppenhuizen namens Pure Energie.

Wijze van verslaglegging

Vooraf is een agenda gedeeld die ook in een presentatie is verwerkt. Deze presentatie wordt tijdens de bijeenkomst doorgenomen en als agenda gebruikt. De presentatie is als bijlage bij dit verslag gevoegd. Dit verslag beschrijft vooral de vragen en opmerkingen die zijn gemaakt door de aanwezigen omwonenden, reacties van de initiatiefnemers daarop en gemaakte afspraken. Het verslag volgt de structuur van de agenda/presentatie. Vragen en opmerkingen staan eerst genoemd. Reacties van de initiatiefnemers hierop staan achter de zwarte pijl →.

1. Agenda

De voorgestelde agenda is akkoord voor alle aanwezigen.

2. Voorstellen

De initiatiefnemers stellen zichzelf voor en lichten kort hun onderlinge samenwerking toe. De zes omwonenden stellen zichzelf kort voor. Sommigen wonen dichtbij het plangebied waar de windmolens zijn beoogd, anderen wonen op iets grotere afstand. Sommige omwonenden – met name zij die dichtbij het plangebied wonen – geven aan dat ze bezorgd zijn over de effecten die de windmolens kunnen hebben op henzelf en vinden het daarom van belang om hier vanavond aanwezig te zijn. Er is ook een omwonende die in beginsel positief tegenover het initiatief staat. Er is in elk geval op dit moment behoefte aan meer informatie, geven omwonenden aan. De initiatiefnemers geven aan: dat kan zeker en we laten ons ook graag door jullie informeren, bijvoorbeeld over wat er in de omgeving leeft.

3. Mededelingen

De initiatiefnemers melden dat er één afmelding voor vanavond is gekomen.

Verder melden de initiatiefnemers dat zij eind januari een brief stuurden naar alle adressen binnen 2800 meter van het plangebied. Per abuis is dat gebied toen iets groter gemaakt dan 2800 meter en kregen dus meer adressen dan oorspronkelijk bedacht de brief. Dat heeft verder geen gevolgen, maar uit oogpunt van volledigheid melden de initiatiefnemers dit.

Vanuit de omwonenden zijn geen mededelingen.

4. Stand van zaken windpark

1. Naar aanleiding van de toelichting op de planMER die de provincie uitvoert (Zie ook: [Gelders milieuonderzoek wind, zon en warmte \(gelderland.nl\)](https://www.gelderland.nl/milieuonderzoek-wind-zon-en-warmte)), vraagt een omwonende welke uitgangspunten worden gehanteerd in de planMER. Achtergrond van de vraag is dat landelijke normen voor geluid en slagschaduw buiten werking zijn gesteld in 2021, dus die kunnen niet als uitgangspunten worden gehanteerd?
→ De initiatiefnemers lichten toe dat dergelijk onderzoek op basis van vuistregels gaat,

onder andere gerelateerd aan de normen zoals die tot medio 2021 golden en andere normen en gebruikelijke vuistregels van windenergie. De initiatiefnemers zullen de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) – de opzet voor de planMER – delen met de omgevingsraad, zodat de omwonenden kunnen zien welke uitgangspunten worden gehanteerd. Deze NRD is openbaar en heeft voor iedereen ter inzage gelegen. De planMER is dus een initiatief van de provincie, niet van de initiatiefnemers.

2. Een omwonende vindt het belangrijk dat wordt gecommuniceerd wat de exacte posities van de windmolens worden, bijvoorbeeld met een plattegrond. Volgens de omwonende moet dat kunnen, want er worden ook visualisaties gemaakt.
→ De initiatiefnemers geven aan hier wat over te twijfelen, omdat het initiatief nog pril is en de posities nog kunnen verschuiven. Een inschatting waar ze kunnen komen binnen het plangebied is er wel, maar dat is op basis van de aannames en inschattingen van vandaag. Er volgt nog een lang proces met veel onderzoek dat tot verandering kan leiden. Maar de initiatiefnemers nemen dit mee in de afweging, of zij dit toch kunnen communiceren.

De omwonende vult aan: meld dan goed of iets onder voorbehoud is of niet.

3. Een omwonende heeft een gerealiseerd windpark bezocht en haar viel op dat sommige windmolens erg dichtbij woningen staan. Ze vraagt hoe dat kan?
→ De initiatiefnemers geven aan dat dit bijvoorbeeld soms gebeurt met een zogeheten molenaarswoning, als het ware een soort bedrijfswoning van een of meerdere windmolens. Of dat de betreffende woning een bedrijfswoning van een ander bedrijf is waardoor minder strenge normen kunnen gelden. Dit zijn incidentele gevallen. Bij veruit de meeste – ‘gewone’ woningen moet voldoende afstand worden gehouden om aan de normen te voldoen.
4. Gevraagd/opgemerkt wordt dat windmolens altijd op de grens met een andere gemeente worden gezet. Ook wordt gevraagd: kunnen er geen windmolens op bedrijventerrein komen?
→ De initiatiefnemers leggen uit dat het geen bewuste keuze is om windmolens op de grens tussen gemeenten te zetten, maar het gevolg van regelgeving. Er zijn allerlei beperkingen door normen en andere eisen waardoor alleen windmolens kunnen staan op plekken waar fysieke ruimte is. Die plekken zijn schaars en liggen vaak in het buitengebied. Veruit de meeste gemeenten bestaan uit één of enkele kernen met daaromheen buitengebied. Waar de buitengebieden van twee gemeenten elkaar raken – de gemeentegrenzen -, ligt daardoor vaak fysieke ruimte voor windmolens. Met als gevolg dat initiatieven voor windmolens regelmatig nabij gemeentegrenzen ontstaan.
Windmolens op bedrijventerreinen zijn ingewikkeld. Vaak zijn deze terreinen volledig benut en bebouwd en ontbreekt de fysieke ruimte voor een windmolen. Of staan gebouwen waarin veel mensen werken te dichtbij wat niet kan volgens veiligheidseisen. LochemEnergie heeft samen met de gemeente onderzocht of er windmolens op Lochemse bedrijventerreinen kunnen komen. De uitkomst daarvan is dat dit niet mogelijk is.

5. Voorstel kaders en uitgangspunten

Het document met kaders en uitgangspunten voor de omgevingsraad (als bijlage toegevoegd aan dit verslag) is vooraf toegestuurd aan de omwonenden, maar niet iedereen heeft er (goed) naar kunnen kijken. Het document wordt daarom op het scherm gezet en toegelicht.

1. Een omwonende vraagt of de omgevingsraad is bedoeld om de omgeving alleen te informeren?
→ De initiatiefnemers geven aan dat het proces waarschijnlijk begint met informatie-uitwisseling. Omwonenden gaven vanavond ook aan behoefte te hebben aan informatie. En de initiatiefnemers laten zich graag informeren door de omwonenden. Verderop in het

proces, als het plan concreter wordt gemaakt, kunnen zaken worden besproken waar de omgevingsraad een mening of standpunt over heeft. Dan kan de omgevingsraad de initiatiefnemers of keuzes proberen te beïnvloeden. Wel denken de initiatiefnemers dat daarvoor eerst informatie nodig is. Denk aan slagschaduw. Als uit het onderzoek blijkt hoeveel slagschaduw er kan ontstaan in de omgeving, kan worden besproken wat de omgevingsraad daarvan vindt en of dat bijvoorbeeld minder moet zijn. Wel zijn de initiatiefnemers er open over dat waarschijnlijk niet alle wensen of verzoeken kunnen worden ingewilligd, voor een belangrijk deel doordat er veel zaken zijn waar de initiatiefnemers zelf niet (veel) invloed op hebben. Denk aan regelgeving of marktontwikkelingen. Verder moeten de initiatiefnemers veel belangen afwegen bij een initiatief als dit – waaronder het belang van de omgeving – en staat daarom in de kaders en uitgangspunten dat zij uiteindelijk de beslissingen nemen.

Afgesproken wordt dat de kaders en uitgangspunten met dit verslag worden meegestuurd. Als omwonenden daar nog vragen of opmerkingen over hebben, dan kunnen zij die delen met de initiatiefnemers. Als er dan geen vragen of opmerkingen komen, wordt vastgesteld dat dit de kaders en uitgangspunten voor de omgevingsraad zijn.

2. Een omwonende zegt dat er volgens hem meer deelnemers aan de omgevingsraad moeten zijn, onder andere vanwege de nieuwe Omgevingswet.
→ De initiatiefnemers geven aan dat dit op de agenda staat, en dat zij zeker open staan voor meer deelnemers (zowel omwonenden als maatschappelijke organisaties). Maar dat het voor initiatiefnemers niet mogelijk is om af te dwingen dat mensen en organisaties deelnemen. Verder zijn zij er terughoudend in om gericht specifieke mensen te benaderen, want dat kan worden uitgelegd alsof de initiatiefnemers alleen mensen willen laten deelnemen die positief tegenover het initiatief staan. Dat is de reden dat de initiatiefnemers deze bijeenkomst hebben voorgesteld. Om te laten zien dat de omgevingsraad is begonnen en zij niet alleen zeggen op deze manier de omgeving te willen betrekken, maar dat ook doen. De initiatiefnemers hopen dat de aanwezige omwonenden kunnen vertellen aan anderen hoe zij dit hebben ervaren, zodat dit wellicht tot meer deelnemers leidt.

6. Bespreekpunten omgevingsraad

Bij dit agendapunt worden verschillende onderwerpen genoemd die de omwonenden in de omgevingsraad willen bespreken. Vooraf merkt een omwonende op dat volgens hem de planning of deadlines kunnen bepalen in welke volgorde onderwerpen worden besproken.

1. Een omwonende geeft aan het effect op de natuur een belangrijk bespreekpunt te vinden. Hij heeft de initiatiefnemers daar al eerder op gewezen, onder andere op de aanwezigheid van wespeneieren in de omgeving.
→ De initiatiefnemers geven hierbij aan dat zij recent eveneens spraken met de vogelwerkgroep die hierover zorgen heeft geuit. Dit onderwerp staat genoteerd.
2. Een omwonende wil meer weten over de effecten van windmolens, zeker in relatie tot de afmetingen van de beoogde windmolens. Want windmolens van deze afmetingen zijn nog niet gebouwd. Hij wil weten wat er bekend is over geluid en slagschaduw daarvan en wat de initiatiefnemers daarmee doen.
3. Een omwonende geeft aan dat er veel op internet is te vinden en dat onderzoeken soms zowel positief als negatief over windmolens worden uitgelegd. Ze kan niet inschatten of onderzoeksresultaten feiten zijn of niet. Ze heeft zelf zorgen over het effect van windmolens op haar gezin. Hoe worden normen gehandhaafd? Wat als de windmolens er staan en er toch hinder blijkt te zijn of normen worden overschreden? Wat dan?

4. Een verdiepende sessie over slagschaduw en geluid is wat betreft de omwonenden wenselijk. Hoe werkt het, welke kaders zijn er daarvoor, hoe wordt hinder beperkt, hoe worden normen gehandhaafd, welke wetenschappelijke basis ligt daaronder?
5. Een omwonende vat samen: er zijn zorgen over het effect van windmolens op gezondheid van mens en dier.
6. Een omwonende vraagt naar een planning of stappenplan. Wat moet er allemaal nog gebeuren totdat de windmolens er eventueel staan, welke stappen moeten daarvoor allemaal worden gezet? En bij welke stap staat het initiatief nu? Volgens hem is het belangrijk dit te communiceren.
7. Een omwonende wil graag weten wat de financiële belangen zijn. Hoeveel moet er exact worden geïnvesteerd, langs welke lijnen en hoeveel subsidie is daar onderdeel van? Met percentages en subsidies is dan volgens hem precies vast te stellen hoe de belangen liggen. Dit ter verduidelijking van de belangen die mede ten grondslag liggen aan dit project. Hij wil daarover graag transparantie.
8. Een omwonende wil meer weten over planschade. Hoe werkt dat? Hij geeft aan in de gemeente Hof van Twente te wonen en vreest dat hij daardoor geen verzoek om planschade kan indienen, want de windmolens zijn beoogd in Lochem. Is dat zo of kan dat worden geregeld dat dit wel kan?
 - ➔ De initiatiefnemers reageren hierop alvast kort inhoudelijk. Planschade is een wettelijk vastgelegde procedure en de initiatiefnemers weten vrijwel zeker dat ook inwoners van Hof van Twente een verzoek om planschade kunnen indienen als de windmolens hier in Lochem komen te staan. Maar dit kunnen zij later uitgebreider toelichten.

De omwonenden geven aan liever eerst meer informatie te bespreken over slagschaduw en geluid. Het stappenplan en de andere onderwerpen kan wat hen betreft daarna aan de orde komen.

Agendapunten 7 en 8 worden vervolgens hierbij betrokken. Volgens de omwonenden kunnen meer omwonenden behoefte hebben aan deze informatie. Al pratende wordt daarom besproken om een openbare informatiebijeenkomst over slagschaduw en geluid te organiseren. Tijdens deze bijeenkomst kan dan de omgevingsraad worden benoemd: voor wie betrokken wil zijn bij verdere gesprekken over deze en andere thema's, is deelname aan de omgevingsraad wellicht interessant. Tijdens die bijeenkomst kunnen geïnteresseerden zich dan aanmelden voor de omgevingsraad.

Er wordt afgesproken op 20 juni 's avonds een informatieavond over slagschaduw en geluid te houden. De initiatiefnemers bereiden dit voor. Wel maken zij hierbij een klein voorbehoud, want alles moet nog worden georganiseerd. Zij proberen volgende week het verslag van deze bijeenkomst te delen met de omwonenden en dan ook te melden aan de omgevingsraad of 20 juni lukt. De initiatiefnemers zijn reeds voornemens om na het vaststellen van het verslag van deze bijeenkomst een nieuwsbrief te versturen. Daarin willen zij verwijzen naar deze bijeenkomst van de omgevingsraad, maar dat is ook het moment om de informatieavond van 20 juni aan te kondigen.

Aandachtspunten die de omwonenden meegeven voor deze informatieavond:

9. Volgens de omwonenden is het belangrijk zo concreet mogelijk te zijn met de informatie. Wat kunnen omwonenden verwachten qua slagschaduw en geluid op hun adres? Misschien kunnen voor één adres al berekeningen worden gemaakt, als voorbeeld? Of deel alvast slagschaduwkalenders – die inzichtelijk maken hoeveel slagschaduw op een adres kan worden veroorzaakt – uit onder omwonenden.
 - ➔ De initiatiefnemers snappen de oproep, maar zijn hierin nu nog wat terughoudend. Als voor één adres een berekening wordt gemaakt, kan dat tot discussie leiden. Waarom is voor dat adres gekozen en niet voor een ander adres? Kan het niet alsnog voor andere adressen worden uitgevoerd? Zonder goede toelichting slagschaduwkalenders uitdelen onder

omwonenden, is volgens de initiatiefnemers niet verstandig. Dit kan veel vragen en mogelijk onrust oproepen, is hun zorg.

Er wordt voor dit windpark, als het een stap verder kan gaan, uitgebreid onderzoek gedaan naar onder andere slagschaduw en geluid. De initiatiefnemers denken dat het verstandig is om de opzet voor deze onderzoeken eerst te bespreken in de omgevingsraad. Zo kunnen specifieke vragen van de omgeving bij het onderzoek worden betrokken. Dit kan helpen voorkomen dat er een onderzoek komt waarvan de omgevingsraad en omwonenden zeggen dat er belangrijke informatie mist. Het komt voor de initiatiefnemers nu nog te vroeg om deze gerichte en dure onderzoeken te laten uitvoeren. Er is nog geen enkele indicatie van overheden dat het windpark er kan komen. Als er bijvoorbeeld een positieve principe-uitspraak van het bevoegd gezag is over het windpark, is dat meer een basis voor initiatiefnemers om deze en andere investeringen te doen. Overigens geeft een positieve principe-uitspraak nog steeds geen garantie dat het windpark er komt. Ook moeten deze en andere onderzoeken worden uitgevoerd voordat een omgevingsvergunning voor het windpark kan worden aangevraagd. Deze onderzoeken zijn voorwaardelijk voor een dergelijke aanvraag. Dus de informatie uit de onderzoeken komt voorafgaand aan een eventuele aanvraag beschikbaar voor de omgeving.

De initiatiefnemers kunnen wel dergelijke onderzoeken van andere windparken gebruiken om te laten zien welke informatie beschikbaar kan komen voor omwonenden. Zo is voor een ander windpark een uitgebreid slagschaduwonderzoek uitgevoerd met daarin veel slagschaduwkalenders. Op elk adres is in dat onderzoek met tekst en een tabel inzichtelijk gemaakt wanneer en hoeveel slagschaduw is te verwachten. De initiatiefnemers kunnen dat toelichten, om te tonen wat voor soort informatie later ook voor omwonenden van Windpark Papenslagweg beschikbaar kan komen.

10. De omwonenden geven aan dat dan in de uitnodiging voor de informatieavond moet worden benadrukt dat de informatie niet al specifiek op adresniveau is voor de omgeving rond Windpark Papenslagweg, maar dat het algemene informatie is die wordt toegelicht. Volgens de omwonenden is het erg belangrijk dat de juiste verwachtingen worden gewekt.
→ De initiatiefnemers nemen dit ter harte bij het opstellen van de nieuwsbrief.

7. Meer deelnemers omgevingsraad

Dit agendapunt is betrokken bij agendapunt 6.

8. Volgende bijeenkomst(en) plannen?

Dit agendapunt is betrokken bij agendapunt 6.

9. Rondvraag

1. De initiatiefnemers vragen of de omwonenden er bezwaar tegen hebben dat hun naam in het openbare verslag komt. Enkele omwonenden hebben dit liever niet, dus de namen van de omwonenden worden niet genoemd. Wel is het verzoek aan de initiatiefnemers om in de e-mail waarmee dit verslag wordt gedeeld nog de namen van de aanwezigen van vanavond te delen. Dit zullen de initiatiefnemers doen.
2. Een omwonende vraagt hoeveel van dergelijke projecten de medewerkers van Pure Energie tegelijk doen. Achtergrond hierbij is dat hij afvraagt of zij wel voldoende tijd hebben voor bijvoorbeeld dergelijke informatieavonden.
→ De medewerkers van Pure Energie werken aan meerdere projecten tegelijk op verschillende plekken in het land, maar er zit verschil in de stadia waarin de projecten zich bevinden en daardoor hoeveel tijd een project op dat moment vraagt. Vooralsnog hebben zij voldoende tijd voor Windpark Papenslagweg.

10. Afsluiting

De bijeenkomst wordt afgesloten. De initiatiefnemers bereiden het nodige voor en komen er bij de omgevingsraad op terug. Als er tussentijds updates over het windpark zijn, zullen de initiatiefnemers de omgevingsraad ook tussentijds informeren, bijvoorbeeld via e-mail.